

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमास्तुमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालम्बणभरतशङ्करहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे बाल्मीकीये आदिकार्ये अयोध्याकाण्डे
॥ त्रयोदशाधिकशततमः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालम्बुणभरतशङ्खहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ त्रयोदशाधिकशततमः सर्गः ॥

भरद्वाजेन सह मिलित्वा भरतस्यायोध्यां प्रति निरर्तनम्

ततः शिरसि कृत्वा तु पादुके भरतस्तदा।
आरुरोह रथं हृष्टः शङ्खसहितस्तदा ॥ 2.113.1 ॥

रसिष्ठो रामदेरश्च जाबालिश्च दृढव्रतः।
अग्रतः प्रथुः सर्वे मन्त्रिणो मन्त्रपूजिताः ॥ 2.113.2 ॥

मन्दाकिनीं नदी रम्यां प्राङ्मुखाम् ययुस्तदा।
प्रदक्षिणं च कुर्यात्सिद्धकूटं महागिरिम् ॥ 2.113.3 ॥

पश्यन् धातुसहस्राणि रम्याणि विविधानि च।
प्रथुः तस्य पार्श्वेऽन सैन्यो भरतस्तदा ॥ 2.113.4 ॥

अदुराक्षिकूटस्य ददर्श भरतस्तदा।
आश्रमं यत्र स मुनिर्भरद्वाजः कृतलयः ॥ 2.113.5 ॥

स तमाश्रममागम्य भरद्वाजस्य वीर्यवान्।
अरतीर्य रथां पादौ ररन्दे कुलनन्दनः ॥ 2.113.6 ॥

ततो हृष्टो भरद्वाजो भरतं वाक्यमब्रवीत्।
अपि कृत्यं कृतं तात रामेण च समागतम् ॥ 2.113.7 ॥

এরমুক্তঃ স তু ততো ভরদ্বাজেন ধীমতা।
প্রতুরাচ ভরদ্বাজং ভরতো ধর্মরৎসলঃ ॥ 2.113.8 ॥

স যাচ্যমানো গুরুণা মযা চ দৃঢ়রিক্রমঃ।
রাঘরঃ পরমপ্রীতো রসিষ্ঠং রাক্যমব্রবীৎ ॥ 2.113.9 ॥

পিতুঃ প্রতিজ্ঞাং তামের পালযিষ্যামি তত্ত্বতঃ।
চতুর্দশ হি রর্ষাণি যা প্রতিজ্ঞা পিতুর্মম ॥ 2.113.10 ॥

এরমুক্তো মহাপ্রাজ্ঞো রসিষ্ঠঃ প্রতুরাচ হ।
রাক্যজ্ঞো রাক্যকুশলং রাঘরং রচনং মহৎ ॥ 2.113.11 ॥

এতে প্রযচ্ছ সংহৃষ্টঃ পাদুকে হেমভূষিতে।
অযোধ্যায়াং মহাপ্রাজ্ঞ যোগক্ষেমকরো ভর ॥ 2.113.12 ॥

এরমুক্তো রসিষ্ঠেন রাঘরঃ প্রাঙ্খুখঃ স্থিতঃ।
পাদুকে হেমরিকৃতে মম রাজ্যায তে দদৌ ॥ 2.113.13 ॥

নিবৃত্তোহহমনুজ্ঞাতো রামেণ সুমহাত্মনা।
অযোধ্যামের গচ্ছামি গৃহীৎরা পাদুকে শুভে ॥ 2.113.14 ॥

এতচ্ছুৎরা শুভং রাক্যং ভরতস্য মহাত্মনঃ।
ভরদ্বাজঃ শুভতরং মুনির্রাক্যমুদাহরৎ ॥ 2.113.15 ॥

নৈতচ্চিত্রং নরর্যাঘ্রে শীলবৃত্তরিদাং ররে।
যদার্যং ৎরযি তিষ্ঠেত্তু নিম্নোৎসৃষ্টমিরোদকম্ ॥ 2.113.16 ॥

অনৃণঃ স মহাবাহুঃ পিতা দশরথস্তর।
যস্য ৎরমীদৃশঃ পুত্রো ধর্মাৎমা ধর্মরৎসলঃ ॥ 2.113.17 ॥

তমৃষিং তু মহাপ্রাজ্ঞমুক্তরাক্যং কৃতাঞ্জলিঃ।
আমন্ত্রযিতুমারেভে চরণারূপগৃহ্য চ ॥ 2.113.18 ॥

ততঃ প্রদক্ষিণং কৃৎরা ভরদ্বাজং পুনঃ পুনঃ।
ভরতস্ত যযৌ শ্রীমানযোধ্যাং সহ মন্ত্ৰিভিঃ ॥ 2.113.19 ॥

যানৈশ্চ শকটৈশ্চৈৱ হযৈর্নাগৈশ্চ সা চমুঃ।
পুনর্নিরূত্তা রিস্তীর্ণা ভরতস্যানুযাযিনী ॥ 2.113.20 ॥

ততস্তে যমুনাং দিৱ্যাং নদীং তীৰ্ত্ত্বোর্মিমালিনীম্।
দদৃশুস্তাং পুনঃ সর্ৱে গঙ্গাং শিৱজলাং নদীম্ ॥ 2.113.21 ॥

তাং রম্যজলসম্পূর্ণাং সন্তীৰ্য্য সহবান্ধৱঃ।
শৃঙ্গৱেরপুৱং রম্যং প্ৰৱিৱেশ সসৈনিকঃ ॥ 2.113.22 ॥

শৃঙ্গৱেরপুৱাদ্ ভূয অযোধ্যাং সন্দর্শ হ।
অযোধ্যাং তু তদা দৃষ্টৱা পিত্ৰা ভ্ৰাত্ৰা ৱিৱর্জিতাম্ ॥ 2.113.23 ॥

ভরতো দুঃখসন্তপ্তঃ সারথিং চেদমব্ৰৱীৎ।
সারথে পশ্য ৱিধ্ৱস্তা অযোধ্যা ন প্ৰকাশতে ॥ 2.113.24 ॥

নিরাকারা নিরানন্দা দীনা প্ৰতিহতস্বনা ॥ 2.113.25 ॥

॥ ইত্যর্ষে শ্রীমদ্রামাযণে ৱাল্মীকীযে আদিকাৱ্যে
অযোধ্যাকাণ্ডে ত্ৰয়োদশাধিকশততমঃ সর্গঃ ॥